

Asia: VN/1660/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojeluasetukseksi (valtioneuvoston asetus) - ruotsinkielinen käännös lisätty

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

3 §

Luonnonsuojelulain 18 §:n mukaan ELY-keskuksen tehtävänä on myös luonnonmuistomerkkien seuranta. Tällä hetkellä ELY-keskuksissa ei ole kattavaa listaa alueensa luonnonmuistomerkeistä, eikä uusia, kuntien tekemiä luonnonmuistomerkkipäätöksiä välttämättä edes toimiteta ELY-keskukselle. Kunnan tulisivikin velvoittaa toimittamaan päätökset ja mahdolliset aluerajaukset ELY-keskukselle.

5 §

Luontotyyppien kuvaukset ovat pääosin selkeitä ja vaikuttavat toimivilta, vaikka kuvauksissa on mukana myös epäoleellista tietoa. Alla on ELY-keskuksen tarkempia huomioita kuvauksiin:

Hiekkarannat

Muutoksena aiempaan hiekkaranta määritettäisiin nyt tyyppillisen kasvillisuuden ja maa-aineksen kautta, eikä enää tarvita kaivautujakuoriaisten määrittämistä. Muutos on järkevä, ja esim. rannan kuluneisuuden osalta vastaavaa määritelmää on jo sovellettu aiemmissa inventoinneissa ja rajauspäätöksissä.

Jalopuumetsät

Jalopuiden taimien ja vesojen huomioiminen rajauksessa on ekologisesti perusteltu, ja todennäköisesti johtaa laajempiin rajauksiin.

Tervaleppämetsät

Laajennut tervaleppäkorvista kaikkiin tervaleppämetsiin on tervetullut. Määritelmä 'tervaleppävaltaisuus' saattaisi kuitenkin kaivata täsmentämistä, luetaanko tämä runkoluvun, pohjapinta-alan vai latvuspeittävyuden perusteella. Liian tiukalla tulkinnalla luontotyyppien rajaukset saattavat jäädä vaatimattomiksi.

Kedot

Kedot ovat monesti pienialaisia, esiintyvät muiden niittytyyppien seassa ja raja muihin niittytyyppeihin voi olla liukuva, joten rajaaminen voi olla hankalaa. Luontotyyppin määrittelyä ei tule tehdä liian suppeaksi.

Täsmentämistä kaipaisi myös se, miten luontotyyppin määritelmä suhtautuu uuselinympäristöihin. Lajistollisesti arvokkaita ketoja on saattanut muodostua esim. vanhojen kyläkoulujen urheilukentille tai vastaaville paikoille. Nyt luontotyyppistä kuvauksesta saa käsityksen, että ketojen pitäisi olla perinteisen maatalouden muovaamia.

Tulvametsät

Tulvametsät on huonosti tunnettu luontotyyppi, jonka ominaispiirteet eivät välttämättä ole kovin selviä. Luontotyyppien tunnistaminen vaatii koulutusta. Monissa vesistöissä tulvarytmi ei välttämättä ole säännöllinen, vaan riippuu lumitilanteesta ja sulamisnopeudessa. Kuinka toistuvia tulvien pitää olla, että metsä täyttää luontotyyppin kriteerit?

Harjumetsien valorinteet

Luonnonsuojelulain 64 §:n perusteella luontotyyppien tulee olla luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia. Todennäköisesti edustavimmat harjujen valorinteet ovat ihmistoimin muokattuja, ja luontaisesti vähäpuustoisia ja aukkoisia harjurinteitä esiintyy enää hyvin vähän. Luontotyyppin määrittelyä tulisi täsmentää, mitä luonnontilaisen kaltaisuus ja vähäpuustoisuus tässä yhteydessä tarkoittaa. Lisäksi edustavia valorinteitä voi löytyä esim. entisiltä soranottoalueilta, missä tilanteessa tällaiset voidaan lukea luontotyyppiin?

Kalkkikalliot

Kalkkikallioiden tyypillisen lajiston ja luontotyyppin tunnistamiseen tarvitaan koulutusta, sillä luontotyyppin määrittäminen perustuu lähes aina sammal- ja jäkälälajistoon. Kalkkikallioiden osalta tulisi tarkentaa, milloin vanhan kalkkilouhoksen voi tulkita muuttuneen luonnontilaisen kaltaiseksi.

6 §

Serpentiinikalliot, kivikot ja soraikot on hankalasti tunnistettava luontotyyppi asiantuntijoillekin, koska tyyppittely perustuu sammal- ja jäkälälajistoon sekä tiettyjen kasvien serpentiinirotuihin. Vähintään viranomaisten tueksi tulee laatia paikkatietoaineisto luontotyyppin potentiaalisista esiintymistä. Koulutustarve on ilmeinen. Myös maanomistajien informoiminen tämän luontotyyppin osalta on tarpeen.

Luontotyyppin kuvauksen mukaan luontotyyppiin kuuluvat myös käytöstä poistuneet vuolukivi- tai talkkilouhokset. Nämä ilmeisesti luetaan kaivoksiin, joten "käytöstä poistunut" -termiä tulisi täsmentää; tarkoitetaanko tässä esim. rauennutta kaivospiiriä?

Tiukasti suojeltujen luontotyyppien seurannan ja turvaamisen takia luontotyyppiesiintymät tulisi inventoida ja saattaa myös mm. metsäkeskuksen tietoon, jolloin mahdollisesti luontotyyppeihin kohdistuva haitallinen toiminta tulisi helpommin ELY-keskuksen tietoon.

11 §

Asetuksen lajilista toistuvasti samaa pesää käyttävistä lajeista vaikuttaa huomattavan puutteelliselta. Petolinnuista mm. hiirihaukka ja kanahaukka käyttävät toistuvasti samaa pesää, lisäksi esim. naurulokkikoloniat pesivät vuosittain samoilla paikoilla ja pesimäympäristön säilyminen on lajin kannalta oleellista. Sama pätee ainakin jossain määrin myös muihin lokkeihin, joissa kolonioiden asuttamat luodot ovat saattaneet olla käytössä vuosikymmeniä. Asetuksen lajilista tulee valmistella uudelleen käyttäen hyväksi asiantuntijoiden valmistelemaa lajilistaa. Lisäksi asetuksen ja lain 73 § suhdetta olisi ehkä syytä avata, miksi asetuksen listalle ovat päätyneet kotkat mutta ei sääksi, ja onko jo lain 73 §:ssä mainittujen lintujen listaaminen asetuksessa ylipäättäen tarpeen?

Puhtaasti luonnonsuojelun näkökulmasta laulujoutsenen ja kurjen pesien suojele ei ole tarpeen. Vaikka molemmat lajit voivat pesiä samalla paikalla vuosittain, lajit ovat yleisiä ja sopeutuvaisia, ja

poikaset seuraavat heti kuoriutumisen jälkeen emoja ja pesä tyhjenee nopeasti, joten varsinaisella pesäpaikalla ei ole samanlaista merkitystä poikasten kehitykselle kuin esim. petolinnuilla.

Puhakainen Lauri
Etelä-Savon ELY